

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznike. // Inzerati do 80 petih vrst do Din 2, do 100 vrst do Din 2,50, do 100 do 300 vrst do Din 3. Večji inzerati petih vrst do Din 4.—. Popust po dogovoru, inzerati davek posebej. // „Slovenski Narod“ velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— // Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26.

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 // NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 // CELJE celjsko uredništvo: Strassmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 // JESENICE: Ob kolodvoru 101 // SLOVENSKE GRADEC, Slomškov trg 5 // Pošna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Zadnji poizkus za mirno rešitev

Moskva je poslala na finski odgovor novo noto, s katero odpoveduje nenapadno pogodbo — Današnji finski odgovor bo usoden za nadaljnji razvoj dogodkov — Kakor vse kaže, hoče Rusija izvesti svoje zahteve na Baltskem morju, ker ji gre bolj za svoj prestiž nego za teritorialne pridobitve

Moskva, 29. nov. s. (Tass) V zvezi z odgovorom finske vlade, ki ga je ruska vlada prejela na svojo noto od 25. t. m., je narodni komisar Molotov sprejel večerj finskega poslanika Koskinena in mu izročil ruski odgovor na noto finske vlade od 27. t. m.

Komunikacije Tass navaja najprej doslovni tekst finske note, potem pa besedilo note, ki jo je večerj izročila ruska vlada. Uvodoma ugotavlja ta nota, da predstavlja finska nota dokument globokega sovražstva Finske do Rusije in spravlja do skrajne višine krizo v odnosih obeh držav. To je razvidno iz sledečih treh točk:

1. Dejstva, da finska vlada odklanja krivdo za artilerijsko obstreljevanje ruskih vojakov s strani finske vojske, ki je zahtevalo več žrtev, ni mogoče drugače tolmačiti, kakor da hoče finska vlada zavajati javno mnenje in se norčevati iz žrtev, ki jih je ta akt zahteval. Čustvo neodobornosti kaže tudi trditve, da so se ruske čete same vezale ob finski meji in povzročile tak incident.

2. Finska vlada odklanja, da bi odredila umik čet, ki so izvedle to obstreljevanje ter pravi, da se morajo na podlagi ravnopravnosti umakniti istočasno tudi ruske čete. V stvari obstaja neenakost med položajem finske in ruske vojske, ker ima finska vojska izrazito premoč. Ruska vojska ne ogroža Finske in stoji od njene prestolnice oddaljena nekaj sto kilometrov, finska vojska pa je 32 km od važnega življenjskega centra Rusije Leningrada, ki ima tri in pol milijona prebivalcev. Leningrad je od Finske neposredno ogrožen. Sploh ni mogoče govoriti o tem, da bi se ruska vojska enako umaknila za 25 km, ker bi bila potem omejena na predmestja Leningrada. Predlog ruske vlade, da se finska vojska umakne za 25 kilometrov od meje, je minimalen predlog, ker hoče odstranitev nevarnosti za Leningrad in izenačenje v položaju obeh vojsk. Če finska vlada ta minimalen predlog odklanja, pomeni to, da hoče s svojo vojsko Leningrad še nadalje ogrožati.

3. Finska drži pred Leningradom večje število svoje regularne vojske ter s tem ogroža važen življenjski center Rusije Leningrad. S tem izvršuje Finska sovražno dejanje, ki ni v skladu s paktom o nenapadanju, ki je bil sklenjen med obema državama. Odklonitev zahteve, da bi umaknila vojsko za 25 km, potem ko je bilo izvršeno obstreljevanje ruske vojske, je pokazala, da hoče finska nadaljevati s sovražnostjo do Rusije, češar zopet ni mogoče smatrati v skladu s paktom o nenapadanju. Ruska vlada se ne more strinjati s tem, da bi ena stranka kršila pakt, druga pa bila obvezana, da ga izpolnjuje. Na podlagi vsega tega je pristojna izjavila, da se od tega trenutka dalje smatra odvzeta svojih obveznosti po paktu o nenapadanju, ki ga je finska vlada stalno in sistematično kršila. — Molotov.

Moskva, 29. nov. s. (Havas) Večerašnji razgovor med ruskim zunanjim ministrom Molotovim in finskim poslanikom Koskinenom o priliki izročitve druge ruske note je trajal samo 12 minut. Pri razgovoru je bil navzoč tudi namestnik zunanjega ministra Potemkin.

Helsinki, 29. nov. s. (Reuter) Po sinočnji seji finske vlade, ki je trajala do polnoči, je bil izdan uradni komunikat, ki pravi, da je vlada proučevala novo noto ruske vlade ter da bo stališče finske vlade napram tej noti označeno v odgovoru, ki ga bo finska vlada še danes izročila ruski vladi.

V krogih finske vlade označujejo položaj po večerašnji ruski noti kot kritičen, vendar še upajo na mirno rešitev spora. Finska vojska označuje rusko poročilo o dveh novih obsejalih incidentih kot popolnoma brez podlage.

Helsinki, 29. nov. s. (Associated Press) Finski odgovor na večerašnje rusko noto bo izročil ruski vladi najbrže še danes popoldne.

Resen položaj

Kodanj, 29. nov. s. (Associated Press) V takojšnjih diplomatskih krogih se vzdržuje vest, da bi moglo v rusko-finskem sporu že v prihodnjih urah priti do kritičnih dogodkov.

Moskva, 29. nov. s. Današnji »Krasnij Flot«, organ ruske mornarice, pravi, da je v ruski baltski mornarici vse pripravljeno, da odgovori na napad finskih banditov. Vrhovni poveljnik ruske baltske mornarice general Kuznjecov objavlja izjavo, v kateri pravi, da mornarica samo čaka povelja za akcijo proti nepremišljenim dejanjem finskih provokatorjev.

Moskovsko radio objavlja vedno nove resolucije proti Finski, sprejete na zborovanjih delavstva in vojaštva. Resolucije pravijo, da sta sinočnja incidenta že odgovor Finske na večerašnje noto ruske vlade, ter se v izredno ostrih izrazih izražajo proti Finski.

Stockholm, 29. nov. z. Finski zunanji minister Erkkö je dal švedskemu tisku izjavo o sedanji rusko-finski napetosti, ter je naglasil, da je po njegovem mnenju mirna rešitev vseh spornih vprašanj še zmerom mogoča.

Zanimivo pa je, da prihajajo iz nekaterih povsem nevtralnih držav opozorila, da je finski položaj zelo težaven, posebno odkar je bilo švedskim pomorskim vojnim silam onemogočeno, da bi Fincem prišle na pomoč. Letonsko vladno glasilo poudarja, da bi morala Finska voditi bolj vzhodno baltsko politiko in mnogo manj nordijsko.

Italija za Finsko

Rim, 29. nov. s. List maršala Balba »Corriere Padano« se zavzema danes za finsko stališče proti Rusiji ter izraža mnenje, da bo z ozirom na odločno stališče Finske in solidarnost skandinavskih držav mogoče krizo za Finsko ugodno rešiti.

Rim, 29. nov. s. Današnji Osservatore Romano se odločno zavzema za Finsko v njenem sporu z Rusijo. Pravi, da so pred-

logi, ki jih je stavila finska vlada v svoji noti v ponedeljek, pametni in korektni. Če jih Rusija odklanja, je to znak, da noče miru. Absurdno je, da bi Finska hotela napasti Rusijo. Rusija hoče sedaj z grožnjami doseči to, česar ni mogla na drug način.

Nemčija za Rusijo

Berlin, 29. nov. e. Dasi nemški službeni krogi tudi danes, ko se sovjetsko-finski odnosi vse bolj zapletajo, vztrajajo pri trditvi, da se ta stvar tiče izključno obeh teh držav, se vendar ne more reči, da v Berlinu dogodkom na severovzhodu Evrope ne posvečajo velike pozornosti.

Dočim službena mesta tudi še naprej zavzemajo rezervirano stališče v tem vprašanju, se v pisanju nemškega tiska čuti neko opravičevanje ruskih interesov in indirektna kritika finske vlade. Iz samega dejstva, da nemški listi prinašajo obširna poročila Moskve, dočim demantirajo finske vlade niti z besedico niso omenili, se vidi, da je Nemčija v tem vprašanju na strani Rusije.

Blokada odložena za 4 dni

Iz obzirov do nevtralnih držav se bo začela zasega nemškega izvoznega blaga v ponedeljek

London, 29. nov. 1. Večera je bila v Londonu objavljena kraljeva naredba o plenjenju nemškega blaga, ki stopi v veljavo 4. decembra. Zaplenjeno blago bo ostalo blokirano do konca vojne, kolikor se ne bo pokvarilo. Po končani vojni pa bo poseben svet sklepal o tem, komu naj pripade blago, oziroma izkupilec prodaje. Za nemško blago se bo smatral vsak proizvod, ki vsebuje 25% surovin iz Nemčije.

Pariz, 29. nov. Večera je bila v uradnem listu objavljena uredba z zakonsko močjo glede prepovedi nemškega izvoza, ki stopi v veljavo 4. decembra. Tej uredbi je dodana obširna utemeljitev, zakaj je bila Francija prisiljena poseči po takih ukrepih.

Pariz, 29. nov. s. (Havas). Kopije zakona o zaplenitvi nemškega izvoznega blaga je dostavila francoska vlada vsem tujim poslanstvom in konzulatom v Parizu. V spremnem pismu izraža vlada obžalovanje, da je bila zaradi načina nemškega pomorskega vojevanja prisiljena k takim ukrepom.

Chamberlain o blokadi

London, 29. nov. s. (Reuter). V spodnji zbornici je večerj ministri predsednik Chamberlain podal sliko o sedanjem političnem položaju. Dejal je, da se Anglija bori s sovražnikom, ki ne vodi nobenega računa o časti, ki prelomi vse konvencije s kakršnim koli razlogom, kadar to služi njegovim namenom. Ta dejanja Nemčije se privedla Anglijo, da se je odločila za zakon o zaplenitvi nemškega izvoznega blaga. Angliška vlada priznava, da bo ta zakon povzročal težave tudi nevtralnimi državami, objavila pa ga je zato točno dan prej nego stopi v veljavo, da lahko nevtralne države med tem dovrše primerne priprave.

Italijanski glas

Rim, 29. nov. s. Messenger analizira uspešnost zavzemskih ukrepov v gospo-

darski vojni ter pravi, da blokada predstavlja ne samo obleganje Nemčije temveč tudi obleganje Anglije in Francije. List misli, da bi Nemčija z ozirom na svojo zvezo z Rusijo in sporazum z baltskimi državami mogla dobiti zadostne količine potrebnega blaga brez uporabe morja. Na drugi strani pa Anglija ne more živeti brez morja.

Holandske ladje ostanejo v prometu

Amsterdam, 29. nov. AA. Sinoči je v Haagu izšlo polslužbeno sporočilo glede na najnovejšo nemško in britansko vojne ukrepe na morju. Sporočilo pravi med drugim:

Zaradi poostitve vojne na morju sta obe vojskujoci se stranki izdali nove ukrepe, ki so prizadeli tudi nas in nam ustvarili nove težkoče, posebno v krajih, ki so v neposredni ali posredni zvezi s plovbom. Zda se lahko z zadovoljstvom ugotovi, da bo Holandska mogla pustiti svoje ladje še nadalje v prometu. Po nesreči, ki je zadela parnik »Simon Bolivar« so se naši pomorski krogi sestali na resno tajno sejo, ki so se je udeležili pomorski strokovnjaki in njihovi tehnični svetovalci. Medtem si pa naša diplomacija prizadeva, da zavaruje naše nevtralnostne pravice nasproti obema strankama.

Amsterdam, 29. nov. s. (Reuter). Holandske paroplovne družbe objavljajo, da bodo njihove ladje kljub novim angleško-francoskim ukrepom nadaljevale s plovbom.

London, 29. nov. s. (Reuter). Potniški promet med Ostendom in Folkestonom, ki je bil radi nevarnosti min nekaj dni prekinjen, bo danes zopet obnovljen.

London, 29. nov. AA. (Havas). Nadzorstvo nad ladjami se bo razširilo tudi na obrežno plovbom. V ta namen so že ustanovljeni posebni odbori v New Castlu, Londonu, Southamptonu, Cardiffu, Liverpoolu, Glasgowu in Belfastu.

Vojna na morju

Angleški letalski napad na otok Borkum - Nemci niso potopili angleške križarke - Nemčija namerava objaviti svoje stališče glede na mine

London, 29. nov. s. Letalsko ministrstvo je objavilo sinoči komunikat, ki pravi, da je patrulja angleških letal za večje poletje izvršila večerj napad na bazo nemških vodnih letal na otoku Borkum. Obstoj domneva, da nemška letala s te baze polagajo mine ob angleški obali. Angleška letala so v bazi na Borkumu izsledila tri nemška vodna letala ter jih napadla s strojnimi. Kljub močnemu ognju predletalskega topništva so se vsa angleška letala neopškodovano vrnila v svoja oporišča.

London, 29. nov. s. Angleška admiralieta objavlja, da so popolnoma brez osnove nemška sredstva poročila, da je bila potopljena od nemške podmornice angleška križarka tipa »London«.

Napilavljene mine

Amsterdam, 29. nov. e. Mine, ki jih je morje naplavilo na obalo Holandske, so po zadnjih poročilih napravile obutno škodo. Večera je morje vrglo na suho so-

pet več min, pred otokom Texel. Našli so 20 min, a pri Sandvortu blizu Amsterdama je morje vrglo na obalo štiri mine.

Bruselj, 29. nov. s. (Belga) Na belgijski obalo je bilo večerj zopet naplavljenih več nemških min. Ena je eksplodirala v neposredni bližini Ostenda.

Berlin, 29. nov. e. Glede na vprašanje polaganja min pričakujejo, da bo danes s službene strani objavljeno stališče Nemčije. V tem stališču bo skušala Nemčija osvetliti in pojasniti razne primere, ko so se ponesrečile mnoge nevtralne ladje. Smatrajo, da bo Nemčija skušala dokazati, da so vse te ladje naletele na mine v angleških teritorialnih vodah, ki se v vojni smatrajo za vojni pas.

Novi bruseljski župan

Bruselj, 29. nov. AA. (Havas) Uradni list prinaša kraljev dekret o imenovanju van de Melebreka za bruseljskega župana. Novi župan bo pristegal danes popoldne.

Obnoveitev nemških pogajanj v Bukarešti

Bukarešta, 29. nov. s. (Reuter) Nemško-rumunska trgovinska pogajanja, ki so bila prekinjena o priliki krize rumunske vlade, so bila zopet obnovljena. Vodi jih še nadalje z nemške strani šef trgovinskega oddelka zunanjega ministrstva dr. Clodius.

Gospodarske težave

med Berlinom in Moskvo

Curli, 29. nov. e. Iz Berlina javljajo, da nemško-sovjetski gospodarski delegati iščejo možnosti, kako bi našli najpovoljnejše pogoje za plačevanje blaga, ki ga Nemčija nabavlja v Rusiji. Sovjetski delegati zahtevajo vsaj za neke predmete plačila v valutah, na drugih strani so pa Rusi zahtevali, da bi Nemčija dobavila dva zepelina kot plačilno sredstvo. Kaže, da bo Nemčija kljub nekim pridržkom značnega konstruktivna dr. Eckenberga, ugodila tej ruski zahtevi in to tembolji, ker se je izkazalo, da se zepelini ne morejo uporabiti v vojne svrhe.

Angleški vojni izdatki

London, 29. nov. e. »Times« poudarja v svoji gospodarski rubriki, da izda Anglija dnevno za vojno 6 milijonov funtov sterlingov. Ta znesek, čeprav je večji kot za časa svetovne vojne, predstavlja le neznamen del narodnih dohodkov. Računajo, da je industrijska proizvodnja za polovico večja kakor v letu 1918. Na ta način znesek 6 milijonov funtov sterlingov dnevno ne predstavlja maksimuma finančnega napora, za katerega je Anglija gospodarsko sposobna.

Ameriška letala za zavezalke

Ottawa, 29. nov. s. (Reuter) Prva pošiljka letal iz Zedinjenih držav, ki bo po spremembi nevtralnostnega zakona poslana zaveznicom, je že na poti v Kanado. Ker novi zakon prepoveduje, da bi letala letela v vojuje se države po zračni poti jih bodo preko meje v Kanado prepeljali po cesti.

Sikorski o položaju na Poljskem

Paris, 29. nov. s. Poljski ministrski predsednik general Sikorski je govoril sinoči po radiu Poljskem v Franciji. Dejal je, da razpolaga poljska vlada z nešteti podatki o zatiranju in preganjanju prebivalstva na Poljskem. Vlada pripravlja o tem izdajo posebne poročila.

Informacijska služba angleškega radia

London, 29. nov. s. Angleška radijska družba BBC objavlja podatke o oddaji svojih poročil za inozemstvo. Oddaje se vrše sedaj že v 17 jezikih ter obsegajo dnevno 49 poročil.

Italijanski listi pod nadzorstvom

Rim, 29. nov. (Associated Press) Ministrski predsednik Mussolini je odredil, da spadajo vsi italijanski časopisi pod nadzorstvo ministrstva za propagando.

Turki zapuščajo Poljsko

Carigrad, 29. nov. e. Kakor se izve, bo v kratkem prispele iz Poljske na Turško nad 500 Turkov, ki so doslej živeli na Poljskem.

Iz notranje politike

SOKOLSTVO NA HRVATSKEM BO PRAZNOVALO 1. DECEMBER
Za letošnji državni praznik 1. decembra je uprava jugoslovenske sokolske šupe v Zagrebu izdala proglas svojim članom, v katerem jih poziva, naj čim svečaneje praznujejo državni praznik. Proglas pravi med drugim:

Naše sokolstvo veruje, da se more močna Jugoslavija zgraditi in vzdržati samo na načelu, na podlagi katerega je bila ustvarjena. Te naše svete in neomajne vere ne bo iz naših src izrgala nobena sila in je ne bodo izpremenili nobeni časi in nobene okoliščine. Zato bomo naš veliki sokolski praznik, dan Zedinjenja tudi letos praznovali v svečanem razpoloženju kljub vsem neprilikam, ki jih doživljamo.

KONSTRUKTIVNOST HRVATSKEGA NARODA KREPI SKUPNO DOMOVINO JUGOSLAVIJO

Ob priliki svojega obiska v Šibeniku je imel ban dr. Iv. Subašić daljši govor, v katerem je med drugim rekel:

Teška borba hrvatskega naroda ni prinesla samo sebi temveč tudi v Jugoslaviji in pred obličjem vsega sveta manifestacijo politične konstruktivnosti, s kakršno se ne morejo pohvaliti niti največji narodi v tem modernem stoletju. Sporazum, katerega sta izvajala hrvatski narod in politična zrelost srbskega naroda, je vrnil Hrvatski onega bana, na katerega je bila Hrvatska ponosna v svoji slavi in moči.

Svoj govor je končal z besedami: Še nekaj je važno konstatirati, da manifestiramo močno konstruktivnost, ki edina more okrepiti in držati skupno domovino Jugoslavijo.

ČRNA GORA PROSLAVLJA ZEDINJENJE S SRBLO

Na Cetinju je bila slovesna služba božja ob priliki 21. obletnice, ko je Velika narodna skupščina v Podgorici proglasila zedinjenje Črne gore s Srbijo. Službi božji so prisostvovali ban Živojin Simionović, zastopnik komandanta divizije polkovnik Petrović in mestni župan Jefo Spasić. Po cerkvenem opravilu je bila v gledališču sokolska akademija.

Tudi v Nikšiću je bila enaka proslava, na kateri je govoril Stanišić, ki je poudaril, da je Velika narodna skupščina sprejela zgodovinski sklep o zedinjenju Črne gore s brati iz Sumadije in s ostalimi brati Srbi, Hrvati in Slovenci, na koncu proslave je bila sprejeta resolucija, ki pravi, da pomeni zedinjenje Črne gore s Srbijo definitivno ureditev državno-pravnega položaja Črne gore.

NOV LIST JNS

V Banjaluki prične izhajati s prvim decembrom »Narodna riječ« kot glasilo jugoslovenske nacionalne stranke. List bo urejeval Gjura Zalaš, okrožni sodnik in predsednik omladinke organizacije JNS.

PROTI EKSTREMOM IN SEBIČNOSTI

Hrvatski ban dr. Iv. Subašić je podal dalmatinskim novinarjem posebno izjavo, v kateri pravi med drugim:

Socialna pravica je nedeljiva. Ona mora biti enaka za vas in za mesto, za vse sloje naroda, za vse posameznike. Tako vasi kakor mesta imajo tečaje in skrbti. Ta vprašanja se morejo uspešno in temeljito rešiti samo v tesnem sodelovanju in popolnem zaupanju. Ne smemo dovoliti, da bi prevladali ekstremi, ker je naša družba v prehodni fazi, ko se oblikuje novi socialni red. Uničiti bomo sebičnost enih, ki ne priznavajo pravice in potrebe skupnosti. Prav tako bomo odločno uničili elemente, ki bi hoteli srušiti zdrave in koristne sile te ustanove hrvatskega naroda.

DELO »ZVEZE SRBSKIH KULTURNIH DRUŠTEV«

Beogradske »Vreme« poroča: V svesi v velikim vsajšim in notranjim dogodkih je smatral upravni odbor Zveze srbskih kulturnih društev in ustanov za svojo dolžnost, pozvati vse včlanjena društva, da počezajo svoje delo glede na kulturno in nacionalno zbiranje srbskih narodnih množic, zlasti v izpostavljenih srbskih oblastih. Zastopnik Matice srpske dr. Nikola Milutinović je posebno poudaril pomen zasebne iniciative v nacionalnem delu izpostavljenih srbskih pokrajinah.

PREPOVEDANE KNJIGE IN TISKOVINE

Državno pravdnštvo v Zagrebu je prepovedalo prodajo in izročanje št. 6. zagrebškega mesečnika »Život«. Prav tako je prepovedana knjiga »Iznad ponora«, ki vsebuje pomeni B. Katića. Nadalje je zabranjena v Zagrebu izdana brošura »Škola i pravda u Sovjetskom savezu« ter prva številka lista »Alarm«.

»TOBAČNO VPRAŠANJE« NA HRVATSKEM

»Hrvatski dnevnik« piše, da je carajevski monopolistični inspektor izgubil svoj pomen za tobačne kraje v Hercegovini in Dalmaciji. Po ustavitvi banovine Hrvatske je ta inspektor čisto v breme državne blagajne, čeprav je bil nekoč največja ustanova v Bosni in Hercegovini.

Z ustanovitvijo banovine Hrvatske — pravi »Hrvatski dnevnik« — so bile ustvarjene nove razmere tudi glede na tobačno vprašanje. V sredstvih tobačne proizvodnje banovine Hrvatske je treba uveljaviti poseben monopolistični inspektorat s širokimi kompetencami v pogledu soditve in odkupa tobača ter v vprašanju poravnave politike.

sokolski dom v Trnovem

